

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100566

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белов Дмитро Олексійович

2. Bielov Dmytro O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 029

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-01-2022

Спеціальність за освітою: Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія

Місце роботи здобувача: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.807.004

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 13.31.91.15, 19.51.45, 60.29.29

Тема дисертації:

1. Український комікс: бібліотечно-інформаційний вимір.
2. Ukrainian comics: library and information product.

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено дослідженню українського коміксу в бібліотечно-інформаційному середовищі. Дослідження ґрунтується на розкритті особливостей розвитку коміксової культури в Україні з позицій книгознавства та бібліотекознавства. Наукова новизна дослідження полягає у виокремленні етапів розвитку українського коміксу на тлі загальної еволюції коміксу як інформаційного продукту; у висвітленні сучасного стану розвитку коміксів в Україні, їх жанрової та видової багатоманітності; в обґрунтуванні поняття іммерсивного коміксу та перспектив таких інформаційних продуктів в Україні; в узагальненні вітчизняного і зарубіжного досвіду бібліотечного сервісу, організованого навколо коміксів як інформаційних продуктів, і окресленню перспектив напрямів його розвитку в Україні. Виявлено, що специфіка коміксу як інформаційного продукту, смислове наповнення якого виражається за допомогою вербально-іконічного

інструментарію – зображення і вербалізованого тексту, – обумовлює його синкретичну природу і пояснює увагу до коміксу як з боку літературознавців і мовознавців, так і мистецтвознавців і культурологів. Крім того, комікс можна віднести як до періодичних видань, так і до книжкової продукції, що робить його предметом дослідження у вимірі журналістики і видавничої справи. Водночас, будучи багатофункціональним і унікальним інформаційним продуктом, комікс досі не став предметом вивчення для книгознавців і бібліотекознавців. Дослідження коміксів з позицій інформаційної, бібліотечної та архівної справи відсутні, що доводить актуальність обраної теми дисертації. З позицій бібліотекознавства і книгознавства обґрунтовано відмінність понять «український комікс» і «комікс в Україні», з урахуванням критеріїв україніки запропоновано поняття українського коміксу як видання коміксової продукції будь-якого жанру і спрямованості, видане на теренах України та/або українською мовою (що не є перекладом іншомовних творів), українського авторства та про Україну. Визначено і охарактеризовано етапи розвитку українського коміксу. Виявлено жанрово-видове урізноманітнення коміксів в Україні, обґрунтовано наявність таких видів коміксів, як: пригодницько-історичний; супергероїка; фентезі, наукова фантастика; комікс для дітей; гумористичний; сучасний роман; кримінальний; освітній. Доведено, що поширення інтернет-технологій і, зокрема, технологій «розширеної реальності» та їх впровадження у виробництво коміксів спричинило трансформацію цього виду інформаційного продукту і появу інноваційних форматів цих видань – веб-коміксів та імерсивних коміксів, специфікою яких є нелінійність і ефект занурення. В імерсивних коміксах поряд із традиційними вербальним і графічним компонентами з'являється додатковий – імерсивна технологія, без якої коректне сприйняття тексту неможливе. Виробництво імерсивних коміксів потребує співпраці письменників, ілюстраторів, авторів і видавців з виробниками програмного контенту, що обумовлює його проектний формат. Водночас зростання кількості таких проектів і готовність спільноти і провідних компаній – виробників контенту вкладати в них кошти засвідчує перспективність такого виду продукту і його упевнене майбутнє. З'ясовано, що основними компонентами сформованого навколо коміксів комплексного бібліотечного сервісу в установах України є: організація просвітницьких заходів, присвячених коміксам; інформування про надходження коміксів до бібліотеки; організація виставок коміксів; складання рекомендаційних списків і підготовка бібліографічних покажчиків; презентація окремих видань і організація зустрічей з авторами і видавцями коміксів; проведення воркшопів і майстер-класів, організація конкурсів. Доведено, що, будучи предметом діяльності бібліотекарів, комікс також слугує їм ефективним інструментом для вирішення просвітницьких, соціальних і вузькопрофесійних завдань із популяризації бібліотечної професії і бібліотечної справи. Обґрунтовано перспективні напрями вдосконалення сформованого навколо коміксів вітчизняного бібліотечного сервісу, серед яких: створення спеціальних колекцій коміксів; участь у проектах зі створення коміксів із використанням зображень, що містяться в документах з фондів бібліотек; зважаючи на те, що комікси є частиною історико-культурної спадщини України, формування присвячених коміксам розділів у електронних бібліотеках «Україніка» та «Культура України», що сприяло б вирішенню завдань не лише забезпечення широкого доступу до тих коміксових видань, які зберігаються в бібліотеках, а й популяризації вітчизняної коміксової спадщини за кордоном; створення корпоративної бібліотечної бази даних коміксів та графічних романів. Ключові слова: комікс, графічна історія, інформаційний продукт, імерсивні технології, меді-продукт, візуальна комунікація, бібліотечно-інформаційний вимір, комунікація, адаптація, комікс-культура, український комікс.

2. The dissertation is devoted to the research of Ukrainian comics in the library and information environment. The study is based on the discovery of the peculiarities of the development of comic culture in Ukraine from the standpoint of bibliography and library science. The scientific novelty of the study is to highlight the stages of development of Ukrainian comics against the background of the general evolution of comics as an information product; in highlighting the current state of development of comics in Ukraine, their genre and species diversity; in substantiation of the concept of immersive comics and prospects of such information products in Ukraine; in generalizing the domestic and foreign experience of the library service organized around comics as information products, and outlining the prospects of its development in Ukraine. It was found that the specificity of comics as an information product, the semantic content of which is expressed through verbal-iconic tools - images and

verbalized text - determines its syncretic nature and explains the attention to comics by literary critics and linguists, art critics and culturologists. In addition, comics can be attributed to both periodicals and books, which makes it the subject of research in the dimension of journalism and publishing. At the same time, being a multifunctional and unique information product, comics has not yet become a subject of study for bibliologists and librarians. There are no studies of comics from the standpoint of information, library and archival affairs, which proves the relevance of the chosen topic of the dissertation. From the standpoint of library science and bibliography, the difference between the concepts of "Ukrainian comics" and "comics in Ukraine" is substantiated, taking into account the criteria of Ukrainian, the concept of Ukrainian comics is a translation of foreign works), Ukrainian authorship and about Ukraine. The stages of development of Ukrainian comics are determined and characterized. The genre-types of diversification of comics in Ukraine are revealed, the existence of such types of comics as: adventure-historical is substantiated; superhero; fantasy, science fiction; comics for children; humorous; modern novel; criminal; educational. It is proved that the spread of Internet technologies and, in particular, augmented reality technologies and their introduction into comic production has led to the transformation of this type of information product and the emergence of innovative formats of these publications - web comics and immersive comics, which are nonlinear and immersive. In immersive comics, in addition to the traditional verbal and graphic components, there is an additional - immersive technology, without which the correct perception of the text is impossible. The production of immersive comics requires the cooperation of writers, illustrators, authors and publishers with producers of software content, which determines its design format. At the same time, the growing number of such projects and the willingness of the community and leading content companies to invest in them testifies to the prospects of this type of product and its secure future. It was found that the main components of the complex library service formed around comics in the institutions of Ukraine are: the organization of educational activities dedicated to comics; informing about the arrival of comics in the library; organization of comic book exhibitions; compilation of recommendation lists and preparation of bibliographic indexes; presentation of individual publications and organization of meetings with comic book authors and publishers; conducting workshops and master classes, organizing competitions. It has been proved that, being the subject of librarians' activities, comics also serve them as an effective tool for solving educational, social and narrow professional tasks of popularizing the library profession and library business. Perspective directions of improvement of the domestic library service formed around comics are substantiated, among which: creation of special collections of comics; participation in projects for the creation of comics using images contained in documents from library collections; Considering that comics are a part of the historical and cultural heritage of Ukraine, the formation of chapters on comics in the electronic libraries "Ukraine" and "Culture of Ukraine", which would help solve problems not only providing wide access to comics published in libraries, but also the promotion of domestic comic heritage abroad; creation of a corporate library database of comics and graphic novels. Keywords: comics, graphic history, information product, immersive technologies, media product, visual communication, library and information dimension, communication, adaptation, comic culture, Ukrainian comics.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гранчак Тетяна Юріївна

2. Hbranchak Tetiana Y.

Кваліфікація: 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маркова Вікторія Анатоліївна

2. Markova Viktoriia A.

Кваліфікація: 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Вікторія Іванівна
2. Bondarenko Viktoria I.

Кваліфікація: 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новальська Тетяна Василівна
2. Novalska Tetiana V.

Кваліфікація: 07.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каракоз Олена Олександрівна
2. Karakoz Olena Oleksandrivna

Кваліфікація: 07.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Салата Галина Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Салата Галина Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.